

Kort om udfasning af tobak og nikotin

For kun to årtier siden var rygning en naturlig del af hverdagen i Danmark. Der blev røget på kontorer, i kantiner og i togkupéer. Dengang var det svært at forestille sig, at det kunne være anderledes. Men med Lov om røgfri miljøer i 2007 tog Danmark et stort skridt. I starten var der skepsis og modstand mod loven især i restaurationsbranchen men også i arbejdsgiverorganisationer.¹ Alligevel banede loven vej for en kulturændring og et holdningsskifte, og ti år efter lovens indførsel mente 73 procent af befolkningen, at loven var god. Kun 14 procent var imod.²

Til trods for rygeloven og anden lovgivning, som senere er kommet til, er tobak og nikotin fortsat en del af vores hverdag. Cigaretter sælges sammen med mælk og lottokuponer i tusindvis af butikker – og nye nikotinprodukter såsom opvarmet tobak, nikotinposer og vapes markedsføres til unge.³ Der er stadig mange, der oplever afhængighed som en livslang byrde, og hvert år rammes utallige familier af sygdom og tab på grund af tobak.

I Røg- og nikotinfri Fremtid mener vi, at det er tid til at tage det næste store skridt. For at beskytte børn, unge og kommende generationer mod tobak og nikotin opfordrer vi politikerne til at vedtage en plan for en trinvis udfasning af tobak og nikotin frem mod 2035. Udover at beskytte børn og unge vil en udfasning mindske sygdom og give flere gode leveår. Den vil også reducere ulighed i sundhed og hjælpe de mange mennesker, som ønsker at komme ud af nikotinafhængighed.

Røg- og nikotinfri Fremtid opfordrer politikerne til at udfase salget af tobak og nikotin for at beskytte børn, unge og kommende generationer mod produkterne.

På vejen skal der selvfølgelig være massiv støtte og hjælp til alle, der ønsker at stoppe med at ryge eller bruge nikotin. Desuden er det vigtigt at understrege, at det er en gradvis proces, som indebærer langsigtede indsatser, der kan skabe de strukturelle og kulturelle ændringer, som baner vejen for en slutdato for salget af tobak og nikotin. Og her spiller civilsamfundet en stor rolle. Først og fremmest handler det om at støtte op om og synliggøre ønsket om et Danmark uden tobak og nikotin. Dernæst handler det om at tage initiativ og ansvar inden for de rammer, man har til rådighed. Til sammen vil alle de skridt, der peger i retning af at udfase salget af tobak og nikotin, gøre en forskel.

For historien viser, at store forandringer kan lade sig gøre. Danmark har tidligere udfaset produkter, der viste sig at være farlige – f.eks. blyholdig benzin, asbest og transfedtsyrer. Det viser, at samfund kan forandre sig, når der er politisk mod, og når mange står sammen om en fælles sag. Mange organisationer støtter allerede nu op om at udfase salget af tobak og nikotin⁴, og halvdelen af vælgerne bakker også op.⁵

Derfor er et nyt stort skridt nødvendigt

Tobak slår hver anden bruger ihjel.⁶ Alene i Danmark mister ca. 16.000 mennesker hvert år livet på grund af rygning, og tusinder lever i årevis med alvorlige sygdomme som kræft, KOL og hjerte-kar-sygdomme.⁷ Dertil kommer alle de pårørende, som bliver berørt.

Rygning er skævt fordelt i befolkningen. Blandt personer uden uddannelse ud over grundskolen ryger 19 pct. dagligt, mens det kun gælder 6 pct. af dem med en videregående uddannelse.⁸ Og uligheden går igen hos børnene. Når børnene når udskolingsalderen ses en social ulighed i bl.a. rygning.⁹

Samtidig står Danmark over for en ny udfordring. Tobaksindustrien udvikler løbende nye tobaks- og nikotinprodukter, og de bliver markedsført til unge på sociale medier, til særlige events m.m.¹⁰⁻¹¹ Nikotin er stærkt afhængighedsskabende, og især børn og unge er særlig sårbare, fordi deres hjerne stadig er under udvikling. I dag er det 35 pct. af de 15-29-årige, som enten ryger eller bruger mindst et tobaks- eller nikotinprodukt.¹²

Der er taget mange politiske skridt de seneste år. Med den nationale handleplan mod børn og unges rygning fra 2019 kom der bl.a. standardiseret emballage, udstillingsforbud og røgfri skoletid. Med Forebyggelsesaftalen i 2023 og tilhørende finanslov kom der højere afgifter på nikotinprodukter, grænse for nikotinindholdet i nikotinposer, skærpet kontrol med ulovlige produkter, kontrolkøbere til at hjælpe tilsynsmyndighederne m.m. Og Kræftplan V fra 2025 indeholder forslag om at begrænse antallet af salgssteder og at hjælpe til ryge- og nikotinstop og gratis stopmedicin skal være en integreret del af behandlingen til kræftpatienter.

De seneste år er der taget vigtige politiske skridt, men de er ikke tilstrækkelige til at modvirke den afhængighed, sygdom og ulighed, der skyldes tobak og nikotin.

Alle disse tiltag er vigtige, men de er langt fra tilstrækkelige til at gøre op med den afhængighed, sygdom og ulighed, som skyldes tobak og nikotin. Tobaksindustrien overhaler gang på gang lovgivningen med nye produkter, som især appellerer til børn og unge.

I 2017 lancerede Kræftens Bekæmpelse og TrygFonden partnerskabet Røgfri Fremtid. I dag bakker mere end 300 kommuner, virksomheder og organisationer op om partnerskabet, som arbejder for at ingen børn og unge ryger eller bruger nikotin i 2030, og højst 5 pct. af voksne ryger eller bruger nikotin.

På nogle punkter går det den rette vej. Andelen af voksne, der ryger, er faldet i årene 2017 til 2024¹³⁻¹⁴, men på andre punkter går det den forkerte vej. I dag bruger 29 procent af unge i alderen 15-17 år mindst ét tobaks- eller nikotinprodukt.¹⁵ Hvis kommende generationer skal beskyttes mod tobak og nikotin, er det derfor nødvendigt at tage et nyt, stort skridt og udfase salget af produkterne.

Behov for handling: Tiden er kommet til at skifte gear

Tiden er moden til at skabe en fremtid, hvor børn og unge slet ikke vokser op med tobak og nikotin, og det er der flere grunde til:

- **Tobaksindustriens kreative produktudvikling**

Gennem tiden er cigaretter løbende blevet modificeret, så de er mere afhængigheds-skabende i dag, end da de i sin tid kom på markedet. Og tobaksindustrien udvikler løbende nye nikotinprodukter, der med deres smag og udseende appellerer til børn og unge. Samfundet har ikke brug for disse nye produkter, som blot har til formål at tiltrække nye, unge kunder eller fastholde eksisterende brugere.

- **Sundhedsvæsenet i Danmark er presset**

Uligheden i sundhed vokser. Rygning medfører hvert år tusindvis af indlæggelser, sygedage og dødsfald, som kunne være undgået,¹⁶ og det er især borgere i de mest udsatte grupper, der betaler prisen. En udfasning af tobak og nikotin er afgørende for at lette presset på sundhedsvæsenet. Hverken menneskeligt eller økonomisk har vi som samfund råd til, at så mange mennesker og familier bliver berørt af afhængighed og tobaksrelateret sygdom.

- **International bevægelse mod udfasning**

På globalt plan er der en bevægelse mod at udfase tobak og nikotin. WHO har udarbejdet en rapport med nye, fremsynede forslag til tobaksforebyggende indsatser. Et af forslagene omhandler et forbud mod salg af tobak.¹⁷ Og i EU er der en vision om at opnå en røgfri generation.¹⁸ Flere lande har desuden indskrevet konkrete nationale mål i deres lovgivning. Finland har f.eks. indskrevet et mål om at stoppe brugen af tobak og nikotinprodukter¹⁹, Norges regering har et mål om, at børn født i 2010 eller senere aldrig må bruge tobak og nikotin, og Storbritannien er ved at vedtage et lovforslag om at forbyde salg af tobak til kommende generationer.²⁰⁻²¹ Lovforslaget forventes at træde i kraft i januar 2027.³¹⁻³²

- **Mulighed for at påvirke revisionen af EU's tobakslovgivning**

EU's tobaksvaredirektiv skal revideres. Sammen med andre europæiske lande har Danmark lige nu en unik mulighed for at påvirke udviklingen i hele EU og sikre, at det bliver muligt for de enkelte medlemslande at gå videre end direktivet og f.eks. indføre en slutdato for salg af tobak og nikotin.

WHO's rammekonvention som fundament for anbefalingerne

Udfasning af tobak og nikotin tager afsæt i WHO's rammekonvention om tobakskontrol, som Danmark tilsluttede sig i 2004. Konventionen indeholder evidensbaserede anbefalinger til, hvordan de enkelte lande kan beskytte befolkningen mod tobak og nikotinafhængighed.

I løbet af de seneste år er der kommet fornyet fokus på konventionens artikel 2.1, som opfordrer de enkelte lande til at gå endnu længere end konventionens anbefalinger. WHO nedsatte i 2024 en ekspertgruppe, som skulle identificere nye ambitiøse veje indenfor tobaksforebyggelsen. Med ekspertgruppens rapport er der kommet globalt fokus på at udfase tobak og nikotin.²²

Udfasning af tobak og nikotin tager udgangspunkt i WHO's rammekonvention om tobakskontrol, som skal beskytte befolkningen mod tobak og afhængighed af nikotin.

Med WHO som fundament anbefaler Røg- og nikotinfri Fremtid derfor følgende:

1. **En politisk besluttet national udfasningsplan** med en slutdato for salg af tobak og nikotin i år 2035. Planen skal skrives ind i lovgivning om tobak og nikotin.
2. **Reduktion i udbuddet af tobak og nikotin** herunder et stop for lancering af nye tobaks- og nikotinprodukter, forbud mod onlinesalg, færre salgssteder og indførsel af en tobaks- og nikotinfri generation.
3. **Begrænsning af efterspørgslen** på tobak og nikotin ved bl.a. at indføre højere priser, mere hjælp til at blive røg- og nikotinfri, flere røgfri miljøer, stop for markedsføring og begrænsning af tobaksindustriens indflydelse på sundhedspolitik.

Anbefalingerne understøtter, at det ikke kun er op til det enkelte individ at træffe fornuftige valg, men at samfundet har et stort ansvar for hvilke produkter, man tillader på markedet. Anbefalingerne gør også op med forestillingen om, at tobak og nikotin er en nødvendighed i samfundet.

Anbefalingernes langsigtede indsatser

Udfasning af tobak og nikotin er en proces, som kræver langsigtede indsatser og forpligtende delmål for at mindske udbuddet og efterspørgslen efter produkterne. Det er nødvendigt med politiske tiltag, som trinvist sættes i værk, for at skabe de strukturelle og kulturelle ændringer, som baner vejen for en slutdato for salget af tobak og nikotin. Det er væsentligt, at indsatserne er proaktive og fremtidssikrede, så industrien ikke fortsat kan introducere nye produkter, der reguleres på bagkant. Røg- og nikotinfri Fremtid anbefaler følgende:

En politisk besluttet national udfasningsplan

- **Forankret i lovgivning:** Udfasningsplanen skal forankres i lovgivningen, så den bliver politisk bindende.
- **År 2035 som slutdato for salg af tobak og nikotin:** I udfasningsplanen er det vigtigt med en klar slutdato for salg af tobak og nikotin for at skabe retning og mobilisere samfundet. Vi foreslår at sætte en slutdato i 2035. Det er en ambitiøs men realistisk tidshorisont, som giver tid til at planlægge og iværksætte de nødvendige indsatser.
- **Konkrete og forpligtende delmål:** Udfasningsplanen skal indeholde konkrete indsatser og forpligtende delmål, som på både kort og lang sigt understøtter slutdatoen for salg af tobak og nikotin. Ligesom med planerne for at nedsætte trafikdrab skal der årligt følges op på, om udviklingen går den rigtige vej. Derved kan man fra politisk hold justere indsatserne, så de tager højde for samfundsudviklingen, industriens modstrategier, markedsudviklingen samt internationale erfaringer og tendenser.

Reduktion i udbuddet af tobak og nikotin

- **Stop for nye tobaks- og nikotinprodukter:** Der kommer løbende nye tobaks- og nikotinprodukter på markedet, som markedsføres til børn og unge. Røg- og nikotinfri Fremtid anbefaler, at det fremover kun skal være tilladt at sende nye produkter på markedet, hvis de er godkendt som lægemidler til ryge- eller nikotinstop. Flere lande har allerede forbudt nogle af de nye produkter. I både Norge, Belgien, Holland og Frankrig er der f.eks. et forbud mod salg af nikotinposer.²³⁻²⁴ Men et salgsforbud kan ikke stå alene. Det skal kombineres med en effektiv håndhævelse af reglerne og et forbud mod onlinesalg.
- **Færre salgssteder med tobak og nikotin:** I dag er der ingen regulering af, hvem der sælger tobak og nikotin. Det bliver solgt i webshops og i ca. 7.000 butikker. Vi anbefaler en markant reduktion i antallet af salgssteder. Det er vigtigt, da forskning viser, at høj tilgængelighed er forbundet med mere eksponering for produkterne, at færre stopper og at flere børn og unge begynder at ryge.²⁵ Regeringen igangsatte i 2025 en analyse af, hvordan antallet af salgssteder kan nedbringes.²⁶ Røg- og nikotinfri Fremtid foreslår, at man først indfører et forbud mod onlinesalg af tobak og nikotin til danske forbrugere gældende for både danske og udenlandske forhandlere. Dernæst indførsel af en licensordning, så alle steder, der sælger tobak og nikotin, skal have en bevilling. Det giver kontrol med hvilke butikker, der sælger produkterne, og man kan vedtage at licenser uddeles pba. befolkningstæthed m.m. Holland er allerede i gang med at udfase tobak og nikotin fra butikkerne, og i Finland har man indført en licensordning.²⁷⁻³⁰

- **Tobaks- og nikotinfri generation:** Røg- og nikotinfri Fremtid anbefaler, at der indføres en tobaks- og nikotinfri generation i Danmark, så tobak og nikotin aldrig må sælges til personer født i år 2010 eller senere. Det indebærer, at aldersgrænsen for at købe tobak og nikotin stiger år for år, men at nuværende brugere ikke berøres. Samtidig giver det butikkerne en lang tidshorisont til at omstille deres salg.

Begrænsning af efterspørgslen

- **Højere priser:** Høj pris på tobak og nikotin er et af de mest effektive midler til at undgå, at børn og unge begynder at ryge og bruge nikotin. Røg- og nikotinfri Fremtid anbefaler, at prisen for en pakke cigaretter skal op over 120 kr. inden for få år, og at andre tobaks- og nikotinprodukter skal stige tilsvarende. En beregning fra Kraka Economics viser, at det vil koste staten langt mindre end hidtil antaget at hæve prisen på tobak, og at samfundsøkonomien ikke nødvendigvis er en barriere for udfasning.³³
- **Støtte til at blive røg- og nikotinfri:** På vejen mod udfasning af tobak og nikotin er det essentielt, at det er nemt at få hjælp og rådgivning til at blive røg- og nikotinfri. I alt 73 pct. af dem, der ryger dagligt, vil gerne holde op med at ryge.³⁴ Røg- og nikotinfri Fremtid anbefaler, at medicin på recept, der er godkendt til ryge- og nikotinstop, skal være gratis. Samtidig skal alle informeres om, at de kan få hjælp til et ryge- og nikotinstop, og uanset hvilken kommune man bor i, skal man have mulighed for et godt og effektivt stoptilbud. Derudover mener vi, at alle patienter, der ryger eller bruger nikotin, skal tilbydes hjælp til at blive røg- og nikotinfri ved besøg i sundhedsvæsenet.
- **Flere røgfri miljøer:** Røg- og nikotinfri miljøer er med til at forebygge, at unge starter med at ryge og bruge nikotin. Røg- og nikotinfri miljøer støtter også op om dem, der er stoppet med at bruge produkterne eller som ønsker at holde op. Røg- og nikotinfri Fremtid anbefaler derfor, at Lov om røgfri miljøer revideres, så undtagelserne i loven fjernes. I tråd med EU-rådets henstillinger³⁵ anbefaler vi, at lovgivningen om røgfri miljøer udvides, så den også omfatter udeområder f.eks. idrætsanlæg og gågader.
- **Stop for markedsføring:** Til trods for et dansk forbud mod direkte og indirekte reklame, så markedsføres tobak og nikotin til børn og unge på sociale medier, til events mm. Røg- og nikotinfri Fremtid mener, at reklameforbuddet skal håndhæves langt bedre, og at der skal iværksættes indsatser, der stopper ulovligt salg på sociale medier. Industrien markedsfører sig også gennem nye produkter, hvor smagsstoffer og design gør produkterne attraktive for børn og unge. Lige nu er reglerne forskellige fra produkt til produkt. Vi anbefaler derfor en ensartet regulering af alle tobaks- og nikotinprodukter.
- **Begræns tobaksindustriens indflydelse:** Med Danmarks tilslutning til WHO's rammekonvention følger en forpligtelse til at politikere og embedsmænd beskytter sundhedspolitik mod tobaksindustriens indflydelse. Alligevel viser en analyse fra 2025, at tobaksindustrien har indflydelse på Danmarks sundhedspolitik.³⁶ I kølvandet på analysen har Sundhedsministeriet offentliggjort retningslinjer til myndigheder og politikere for at sætte fokus på forpligtelserne i WHO's rammekonvention. Det er et vigtigt skridt, og vi anbefaler, at der også fremadrettet kommer politisk fokus på konventionens forpligtelser.

Modstand og skepsis: Forventninger og håndtering

Store sundhedspolitiske tiltag er altid blevet mødt med skepsis. Da der i 1800-tallet blev indført kloakering i København, mødte det stor modstand fra bl.a. grundejere. Beslutningen om at indføre sikkerhedsseler i 1970'erne vakte også stor debat, ligesom der var modstand, da man i 2007 indførte rygeloven.³⁷ I dag ønsker de færreste kloakvand i gaderne, flere trafikdødsfald og røgfylde arbejdspladser.

Men udfasning af tobak og nikotin vil helt sikkert også møde modstand. Historisk set er tobaksindustrien altid gået til angreb på forslag, som har til hensigt at regulere tobak. De vil argumentere for, at politikken vil få utilsigtede og negative konsekvenser, at den strider imod gældende lovgivning og at den er unødvendig.³⁸ Derfor er det afgørende, at politiske beslutninger træffes uafhængigt af tobaksindustriens indflydelse.

Udover modstand fra tobaksindustrien kan der opstå skepsis og modstand fra politikere, forhandlere og borgere. Det kan handle om ideologi, økonomi eller bekymring for dem, der ryger eller bruger nikotin:

- **Et samfund uden tobak og nikotin er et rigere samfund for alle**
Fra politisk hold vil forslaget møde modstand pga. frygt for tabte indtægter til statskassen. Staten vil miste afgiftsindtægter fra produkterne, men de penge, der ikke længere bruges på tobak og nikotin, øger husholdningernes disponible indkomst. Det vil føre til øget privatforbrug og dermed øgede offentlige indtægter fra moms og afgifter. Samtidig fås en sundere befolkning, færre sygedage og flere, der kan blive længere på arbejdsmarkedet. Det er et bedre regnestykke for både mennesker og samfund.
- **Grænsehandel og illegal handel kan mindskes med samarbejde, regler og kontrol**
Tobaksindustriens hovedargument mod mere regulering er, at det vil føre til mere grænsehandel og illegal handel. Men løsningen er ikke at lade industrien markedsføre og sælge deres produkter frit. Løsningen er et styrket internationalt samarbejde, øget grænsekontrol, skærpede straffe og strammere regler for indførsel af produkterne til eget forbrug. Disse tiltag vil dæmme op for grænsehandel og illegal handel.
- **Frihed er et liv uden afhængighed**
Det er et velkendt argument, at lovgivning om tobak og nikotin indskrænker det frie valg og retten til at bestemme over egen krop. Men de fleste, der ryger eller bruger nikotin, ønsker at holde op. Mange har forgæves forsøgt, men afhængigheden gør, at det kan være svært. Nikotin er lige så afhængighedsskabende som heroin og kokain³⁹, og derfor kan det opleves som en stor frihed, når det lykkes at komme ud af afhængigheden.
- **Tilbud om hjælp og pragmatiske løsninger til dem, der har svært ved at holde op**
Udfasning af tobak og nikotin vil være en støtte for alle dem, der ønsker at blive røg- og nikotinfri, men der skal selvfølgelig være hjælp og støtte i form af tilbud om rådgivning og gratis rygestopmedicin. I en overgangsperiode kan det desuden være nødvendigt at finde særlige løsninger til de mennesker, som har meget vanskeligt ved at komme ud af nikotinafhængigheden, og som fortsat bruger tobak eller nikotin i år 2035.

Fra vision til virkelighed: Civilsamfundets rolle

Civilsamfundet spiller en vigtig rolle i at bane vejen for en udfasning af tobak og nikotin. For udfasning handler ikke kun om lovgivning men også om en ændring af kultur og normer.

Det er en bevægelse, som kræver mod, fællesskab og samarbejde. Først og fremmest handler det om at støtte op om og synliggøre ønsket om et Danmark uden tobak og nikotin. Sammen kan vi skubbe på for, at man politisk vedtager en plan for udfasning, og at der kommer konkret handling bag planen.

Udfasning er en bevægelse, som kræver mod, fællesskab og samarbejde.

Dernæst handler det om at tage initiativ og ansvar inden for de rammer, man har til rådighed. Det kan være bedre implementering af røg- og nikotinfri skoletid. Endnu flere arbejdspladser, der indfører røg- og nikotinfri arbejdstid eller kommuner og regioner, som fortsætter med at sætte fokus på hjælp til ryge- og nikotinstop.

Det handler om at tage initiativ og ansvar inden for de rammer, man har til rådighed.

Men det er også vigtigt med nytænkende og konkrete initiativer, som kan inspirere andre til at følge efter. F.eks. en butikskæde eller en festival, der stopper salget af tobaks- og nikotinprodukter eller begivenheder og arrangementer, som bliver røg- og nikotinfri. Det kan være boligforeninger, der indfører røg- og nikotinfri afdelinger eller idrætsforeninger, der vedtager, at trænere ikke må bruge tobak og nikotin, når de er sammen med børn og unge.

Til sammen vil alle de skridt, der peger i retning af at udfase salget af tobak og nikotin, gøre en forskel. I Danmark er visionære politikere før gået forrest og har fjernet skadelige produkter fra markedet. Det kan lade sig gøre igen, hvis vi er mange nok, der kræver forandring og baner vejen.

Referencer

1. Indenrigs- og Sundhedsministeriet. Høringsnotat til Sundhedsudvalget. Forslag til Lov om røgfri miljøer. Marts, 2007.
2. Tænketanken Mandag Morgen og TrykFonden. Mellem broccoli og bajere - forebyggelse ifølge danskerne. 2017.
3. <https://sundhedskultur.dk/tv/544-tak-til-tv2-for-afsloring-af-hvordan-tobaksindustrien-pusher-nikotin-til-born-og-unge.html>
4. Kræftens Bekæmpelse. www.cancer.dk/forebyg-kraeft/tobak-og-nikotin/
5. Epinion for Kræftens Bekæmpelse. Meningsmåling om udfasning af tobak og nikotin. Juli, 2025.
6. WHO. Factsheet. Tobacco. <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/tobacco>. (Tilgået: 9. dec. 2025)
7. Statens Institut for Folkesundhed for Sundhedsstyrelsen. Sygdomsbyrden i Danmark, 2022.
8. Arp S & Bast LS. Danskernes Rygevaner 2024. Statens Institut for Folkesundhed, SDU for Sundhedsstyrelsen, 2025.
9. Statens Institut for Folkesundhed. Ugens tal: Social ulighed starter tidligt, viser sundhedsprofil for børn og unge. 12.10.2023.
10. TV2 Nyheder. Bloggere reklamerer for vanedannende produkt – ekspert dybt foruroliget. 2019. <https://nyheder.tv2.dk/2019-05-21-bloggere-reklamerer-for-vanedannende-produkt-ekspert-dybt-foruroliget> (Tilgået: 9. dec. 2025)
11. <https://sundhedskultur.dk/tv/544-tak-til-tv2-for-afsloring-af-hvordan-tobaksindustrien-pusher-nikotin-til-born-og-unge.html>
12. Arp, S. Personlig korrespondance. Særudtræk fra §Røg-undersøgelsen 2024. Statens Institut for Folkesundhed, Syddansk Universitet. 2025.
13. Schramm S et al. Danskernes Rygevaner 2017. Statens Institut for Folkesundhed, SDU for Sundhedsstyrelsen. 2018.
14. Arp S & Bast LS. Danskernes Rygevaner 2024. Statens Institut for Folkesundhed, SDU for Sundhedsstyrelsen, 2025.
15. Arp S., Lund L. og Bast L.S. §RØG – en undersøgelse af tobak, adfærd og regler. Statens Institut for Folkesundhed, 2024.
16. Schramm S et al. Sygdomsbyrden i Danmark. Statens Institut for Folkesundhed for Sundhedsstyrelsen, 2022.
17. WHO FCTC Expert group. Forward-looking tobacco control measures (in relation to Article 2.1 of the WHO FCTC). [https://wkc.who.int/resources/publications/i/item/fctc-cop-11-5-forward-looking-tobacco-control-measures-\(in-relation-to-article-2.1-of-the-who-fctc\)](https://wkc.who.int/resources/publications/i/item/fctc-cop-11-5-forward-looking-tobacco-control-measures-(in-relation-to-article-2.1-of-the-who-fctc))
18. European Commission. Europe's Beating Cancer Plan. https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/promoting-our-european-way-life/european-health-union/cancer-plan-europe_en
19. ASH Finland. <https://suomenash.fi/en/tobacco-policy/development-in-finland/> (Tilgået: 9. dec. 2025)
20. Ollila H, et al: Tobacco endgame goals and measures in Europe: current status and future directions. Tobacco Control, 2024.
21. UK Parliament. Parliamentary Bills. Tobacco and Vapes Bill. Government Bill. Originated in the House of Commons, Session 2024-25. Last updated: 31 July 2025. <https://bills.parliament.uk/bills/3879>
22. Huber L & Hefler M. Forward-looking measures to end the tobacco epidemic: the need for specialist civil society support and coordination for Article 2.1 of the WHO Framework Convention on Tobacco Control. Tobacco Control, 2025.
23. Nordic Welfare Centre. Use of nicotine products among youth in the Nordic and Baltic countries. 2025.
24. Euro News. <https://www.euronews.com/health/2025/02/28/france-has-just-banned-nicotine-pouch-sales-where-else-in-europe-are-they-restricted> (Tilgået: 9. dec. 2025)
25. WHO FCTC Expert group. Forward-looking tobacco control measures (in relation to Article 2.1 of the WHO FCTC). [https://wkc.who.int/resources/publications/i/item/fctc-cop-11-5-forward-looking-tobacco-control-measures-\(in-relation-to-article-2.1-of-the-who-fctc\)](https://wkc.who.int/resources/publications/i/item/fctc-cop-11-5-forward-looking-tobacco-control-measures-(in-relation-to-article-2.1-of-the-who-fctc))
26. Indenrigs- og sundhedsministeriet. Regeringen tager første skridt mod færre salgssteder med tobak og nikotin, 2025. <https://www.ism.dk/nyheder/2025/juli/regeringen-tager-foerste-skridt-mod-faerre-salgssteder-med-tobak-og-nikotin> (Tilgået: 9. dec. 2025)
27. [Den hollandske myndighed for fødevarer og forbrugersikkerhed. Forbud mod fjernsalg af tobaksvarer] <https://www.nvwa.nl/onderwerpen/tabak-en-rookwaren-verkopen/verkoopverbod/verbod-op-verkoop-op-afstand> (Tilgået: 9. dec. 2025)
28. Finnish Customs. Ordering tobacco, snus, nicotine pouches and e-cigarettes online <https://tulli.fi/en/restrictions/ordering-tobacco-products-online> (Tilgået: 9. dec. 2025)
29. City of Helsinki. Sales permits and notifications under the Tobacco Act and the Medicines Act. <https://www.hel.fi/en/business-and-work/apply-for-permits-and-facilities/sales-permits-and-notifications-under-the-tobacco-act-and-the-medicines-act> (Tilgået: 9. dec. 2025)
30. Business.gov.nl. Fewer sales points for tobacco products <https://business.gov.nl/amendment/fewer-sales-points-tobacco-products/> (Tilgået: 9. dec. 2025)
31. BBC News. MSPs back tobacco ban plan for 'smoke free generation'. 2025. <https://www.bbc.com/news/articles/c5yx2kq7dexo> (Tilgået: 9. dec. 2025)
32. UK Government. Department of Health & Social Care. Policy paper Tobacco and Vapes Bill: creating a smoke-free UK and tackling youth vaping factsheet. November 2024.
33. Kraka Economics. Konsekvenser ved at hæve tobaksafgifter i Danmark - Offentligt provenu og samfundsøkonomi. 2025.
34. Arp S & Bast LS. Danskernes Rygevaner 2024. Statens Institut for Folkesundhed, SDU for Sundhedsstyrelsen, 2025.
35. Europakommisionen Røgfri miljøer. https://health.ec.europa.eu/tobacco/smoke-free-environments_da
36. Global Tobacco Industry Interference Index 2025. <https://globaltobaccoindex.org/gti/2025> (Tilgået: 9. dec. 2025)
37. Iversen, L. Kampen for liv - fem danske forebyggelsessucceser, 2018.
38. Savell E, Gilmore AB & Fooks G. How does the tobacco industry attempt to influence marketing regulations? A systematic review. PLoS One, 2014.
39. U.S. Department of Health and Human Services. The Health Consequences of Smoking—50 Years of Progress: A Report of the Surgeon General, .2014.